

ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ СПІВПРАЦІ РЕЖИМУ Ф. ФРАНКО ІЗ НІМЕЧЧИНОЮ ТА ІТАЛІЄЮ У 1936–1945 РР.

Ключові слова: режим Ф. Франко, «Іспанська Фаланга», «Жіноча секція», Німеччина, Італія.

Keywords: *regime of F. Franco, «Spanish Falanx», «Women's section», Germany, Italy.*

Від початку Громадянської війни в Іспанії у 1936 р. Італія та Німеччина були залучені до тісної співпраці з повстанською стороною. Співробітництво «Іспанської Фаланги» та «Жіночої секції» із аналогічними організаціями Німеччини та Італії було важливою частиною зовнішньополітичної стратегії режиму Ф. Франко. Аналіз гендерного аспекту співпраці режиму Ф. Франко із тоталітарними режимами Німеччини та Італії до завершення Другої світової війни дасть змогу виявити ступінь залучення франкістським режимом тоталітарних практик для реалізації власної гендерної політики.

Дослідженням цієї проблеми займалися Д. Брайден [1], Морант і А. Аріньо [2, 3], М. Пеналба Соторріо [4], С. Родрігес Лопес [5].

Нацистська Німеччина активно підтримувала повстанців під час Громадянської війни 1936–1939 рр. в Іспанії, надаючи їм військову та матеріально-технічну допомогу. Але двосторонні відносини цих держав не обмежувались лише військовою сферою. Як зазначає дослідник Девід Брайден, у січні 1939 р. між Німеччиною та урядом повстанців було підписано двосторонній договір про культурні взаємини [1, 29].

Ідеологічна близькість, антикомунізм та антидемократичність зазначених режимів були підґрунтям співпраці в соціокультурній сфері, що обумовлювало партнерство «Жіночої секції» з аналогічними організаціями Італії та Німеччини. Результатом цих відносин стало щонайменше 49 візитів між 1937 і 1943 рр., зокрема 12 високопоставлених візитів іспанських, німецьких та італійських жіночолідерів [3, 835]. У квітні 1938 р. керівниця «Жіночої секції» Пілар Прімо де Рівера здійснила перший офіційний візит до Німеччини. Німецька преса дещо конкретизувала й ідентифікувала інтерес фалангістів до системи підготовки жіночкомандувачів (дорослих і молоді) в структурі «Ліги німецьких дівчат» [2, 414].

У жовтні 1936 р. представники Відділу преси та пропаганди «Жіночої секції» звернулися до секретаря Національної фашистської партії в Римі з метою отримання матеріалів щодо «організації та діяльності фашистської жіночої молоді в Італії» [2, 324]. Фалангістів цікавив італійський досвід налагодження діяльності жіночих організацій, координації їх діяльності, розподілу сфер відповідальності. Функціонери «Іспанської Фаланги» та «Жіночої секції» просили надати доступ до публікацій фашистського уряду, присвячених ідеології, материнству, пропаганді. Повстанцям необхідно було випрацювати ефективну модель діяльності жіночих організацій, які б допомогли ефективно використати потенціал жінок для досягнення перемоги у Громадянській війні.

Хоча Іспанія дотримувалась нейтралітету у Другій світовій війні, франкістський режим надавав допомогу Німеччині. Із початком німецько-радянської вій-

ни у 1941 р. в Іспанії було сформовано добровольчу «Блакитну дивізію», водночас до відправлення на Східний фронт було підготовлено групи представниць «Жіночої секції» (загалом було 6 таких експедицій із 1941 до 1943 р.) [5, 554].

Перелом у перебігу Другої світової війни 1943 р. на користь Антигітлерівської коаліції змусив франкістський режим дистанціюватися від активної співпраці із Німеччиною та змінити риторичу. У зовнішній політиці франкістський режим зайняв позицію нейтралітету, натомість у внутрішній політиці Іспанії відбувся поворот до посилення релігійної риторики. Ці зміни торкнулись і діяльності «Жіночої секції» – її національна делегація активно видавала циркуляри, у яких закликала молитися за мир [5, 555].

Результати здійсненого аналізу дають змогу зробити висновок про активну співпрацю «Іспанської Фаланги» та «Жіночої секції» з відповідними організаціями Німеччини та Італії для запозичення досвіду діяльності жіночих організацій, практичної реалізації моделей гендерної політики тоталітарних режимів. Однак тісні контакти продовжувались із 1936 до 1943 р., доки не стало очевидно що «Держави осі» програють у Другій світовій війні. Із міркувань власного виживання режим Ф. Франко відмежувався від Німеччини та Італії, заперечуючи власну підтримку нацистського та фашистського режимів. У контексті цих процесів відбулося припинення контактів між «Жіночою секцією» та жіночими організаціями Німеччини та Італії.

Джерела та література

1. Brydan D. Franco's internationalists: Social experts and Spain's search for legitimacy. Oxford: Oxford University Press, 2019. 224 p.
2. Morant i Ariño A. Mujeres para una «Nueva Europa»: las relaciones y visitas entre la Sección Femenina de Falange y las organizaciones femeninas nazis: tesis doctoral. València, 2013. 1197 p.
3. Morant i Ariño T. Spanish Fascist Women's Transnational Relations during the Second World War: Between Ideology and Realpolitik. *Journal of Contemporary History*. 2019. Vol. 54(4). P. 834–857.
4. Peñalba-Sotorrió M. Introduction: Spanish-German Relations during the Second World War. *Journal of Contemporary History*. 2019. № 54(4). P. 825–833.
5. Rodríguez López S. Mujeres, agencia política y violencia contrarrevolucionaria en España (1934–1944). *Hispania: Revista española de historia*. 2020. Vol. 80, № 265. P. 531–561.

Акімов Михайло

Національна академія внутрішніх справ

МАСОВЕ ВБИВСТВО У ЛЕ-ПАРАДІ 27 ТРАВНЯ 1940 РОКУ: ІСТОРІЯ ВОЄННОГО ЗЛОЧИНУ ТА ПОКАРАННЯ ЗА НЬОГО

Ключові слова: воєнний злочин, військовополонений, вбивство, покарання.

Keywords: war crime, prisoner of war, murder, punishment.

За рік збройної агресії проти України, що триває, не було, здається, жодного закону війни, що його не порушив би агресор. Ракетно-артилерійські обстріли та повітряні бомбардування захищених міжнародним правом об'єктів, розграбування приватної власності та культурних цінностей, масові вбивства, звалтування